

УДК 1:929(092)](477)

Альбіна МИРОНЕНКО

*студентка III курсу факультету гуманітарних технологій,
освітня програма «Політична філософія»,
Черкаський державний технологічний університет*

ІВАН МІРЧУК І НАДБАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Актуалізація проблематики творчості видатного українського філософа, емігранта й патріота І. Мірчука та її переосмислення сприяє віднайденню і новому прочитанню імен істориків, публіцистів, громадських діячів та письменників, які раніше були замовчані або недооцінені в Україні, та введенню їх до сучасного культурного простору. Науковцем досліджено особливості слов'янського і, зокрема, українського світогляду та ментальності, які визначили специфіку української філософської культури. Його суспільно-політичні погляди та уявлення про місце української держави у світовій історії як лідера слов'янських народів сприяють розумінню відмінних та спільних рис у менталітеті різних слов'янських народів, що допоможе уникнути зовнішньополітичних конфліктів і протиріч між ними.

Ключові слова: *філософська спадщина, національна філософська думка, слов'янська філософія, українська ментальність, національний характер.*

Актуальність теми дослідження. Формування світогляду українського громадянина у ХХІ ст. пов'язане з необхідністю самоідентифікації та самоусвідомлення, а також з важливістю збереження глибоких духовних цінностей, що становлять основу національного відродження та самобутності українського народу. Це вимагає детального аналізу наукової спадщини видатних дослідників, які мали вагомий внесок у становлення та розвиток української науки та культури. Актуалізація та переосмислення історії української духовності дозволяє включити імена видатних українських філософів, істориків, публіцистів, громадських діячів та письменників до сучасного культурного простору, які раніше були замовчані або недооцінені в Україні.

Серед українських філософів, чия творчість не була належним чином оцінена в Україні, особливе місце займає Іван Мірчук, якого заслужено називають «послом української культури». Як емігрант та патріот І. Мірчук бачив своє призначення у звільненні України від національно-культурного поневолення та використовував свою діяльність для представлення України як рівноправної європейської держави. Він був одним із перших філософів, які встановили стійкий зв'язок між духовними особливостями нації, її менталітетом та специфікою філософської думки певної епохи, а також розкрив характерні риси національної філософської думки.

У радянській епосі інтелектуальне надбання І. Мірчука було виключене з наукових досліджень українознавства, але стало предметом аналізу й оцінки провідних діаспорних вчених, зокрема Т. Закидальського, О. Кульчицького, П. Савчука, В. Яніва, чії праці тепер доступні українському читачеві. У 1974 році завдяки зусиллям українських науковців з Мюнхена, Нью-Йорка, Парижа та Вінніпега було опубліковано «Збірник на пошану Івана Мірчука (1891–1961)», де особливо цікаві статті В. Яніва «До систематизації поглядів І. Мірчука на українську людину» та А. Кульчицького «Іван Мірчук – дослідник української духовності». У 2006 році в Києві було перевидано дослідження В. Яніва «Нариси української етнопсихології», де цілий розділ присвячено дослідженням І. Мірчука в цій сфері.

Заслуга І. Мірчука полягає передусім у його дослідженні особливостей слов'янського і, зокрема, українського світогляду та ментальності, які визначили специфіку української філософської культури. У своїх працях він аргументує тезу про те, що слов'янська філософія різко відрізняється від філософії західноєвропейських народів.

Мета публікації – охарактеризувати постать Івана Мірчука як дослідника української філософської культури та організатора наук в діаспорі.

Завдання дослідження: розглянувши короткі біографічні відомості про І. Мірчука, проаналізувати головні проблеми й основи слов'янської філософії з погляду І. Мірчука, вказавши на значення його творчості в контексті вітчизняної філософської думки. Об'єктом вивчення є філософська спадщина І. Мірчука. Предмет вивчення – історико-філософська проблематика у працях І. Мірчука.

Матеріали та методи. Складність поняття зумовила використання комплексного підходу, що включає принципи суперечності, додатковості, заперечення і наступності розвитку. Методи аналізу доповнює метод синтезу для виявлення спільного.

Викладення основного матеріалу. Іван Мірчук (1891–1961) народився в Стрию Львівської області. Перед Першою світовою війною він закінчив Віденський університет, отримавши ступінь доктора філософії у 1914 році. Від 1919 року він був емігрантом у місті Відень. Після відкриття Українського вільного університету в 1921 році, став його викладачем і першим, хто захистив дисертацію на тему «Метагеометрія та епістемологія». У 1923 році став доцентом, а в 1930 році – професором Українського вільного університету (Прага-Мюнхен) [9, с. 82].

Як політичний емігрант, Мірчук переїжджав різними містами Європи, такими як Відень, Прага, Мюнхен і Берлін. У 1926 році він активно долучився до організації українських навчальних закладів за кордоном. У 1930 році очолив Український науковий інститут у Берліні, а після Другої світової війни допомагав відновлювати Український вільний університет у Мюнхені, де працював проректором і ректором до кінця свого життя.

У еміграції Мірчук був обраний членом Української вільної академії та першим іноземцем, який став членом Баварської академії наук. Він також був

членом Німецького Кантівського товариства та Антикварної академії, співпрацював з Інститутом вивчення СРСР і редагував журнал «Радянські дослідження», а також очолював філософсько-історичну секцію Європейського відділення Наукового товариства імені Тараса Шевченка (НТШ). У 1950 році він досяг того, що Український вільний університет в Мюнхені був визнаний як вищий навчальний заклад [7, с. 102].

І. Мірчук проявляв живий інтерес до проблем слов'янської філософії з кількох причин.

По-перше, він був обмежений в доступі до відповідного матеріалу для аналізу української національної філософії, що змусило його активно використовувати дедуктивний метод. Мірчук вважав, що розуміння загальних тенденцій слов'янської філософії є передумовою для вивчення української національної філософії.

По-друге, вивчення філософії Т. Масарика, яка мала багато спільного з вченням Г. Сковороди, надихнуло Мірчука на дослідження загальних рис слов'янської філософії. Паралельність поглядів обох філософів дозволила йому виявити та проаналізувати численні аналогії між їхніми філософськими доктринами. Крім того, І. Мірчук акцентував увагу на встановленні стійкого зв'язку між духовними особливостями нації, її менталітетом і специфікою філософської думки окремих мислителів.

Слов'янознавець був одним із перших, кому вдалося розкрити характерні риси національної української філософської думки. Але це сталося не одразу. Щоб перейти до вивчення цієї проблематики, необхідна була відповідна підготовка. Шлях до філософського дослідження українського світогляду, а відтак і української духовності, лежав через осмислення особливостей слов'янської духовності та вивчення слов'янської філософії як прояву загальнослов'янської духовності в цілому.

Каталізатором систематизації міркувань про загальні засади слов'янської філософії став З'їзд слов'янських філософів, що відбувся 23–28 вересня 1927 року у Варшаві. Скликання цього з'їзду було актом надзвичайної важливості. Спілкування і співпраця філософів – представників слов'янського регіону – було необхідним для розвитку слов'янської філософської думки [1, с. 5].

Під час роздумів про національний аспект у філософії, І. Мірчук погодився з В. Вундом, який у своїй роботі «Нації та їх філософії» зазначав, що характер та самобутність нації проявляються в історії її духовності та інтелекту, що відображає душу народу більш ніж культура. Така позиція І. Мірчука стала зрозумілою через вплив Першої світової війни, який спонукав представників різних націй звернутися до своїх духовних коренів для ідентифікації себе та своєї нації у світі. Це також викликало появу значної кількості літератури, що досліджує історію національних філософій. Сам І. Мірчук звернув увагу на цей аспект, наводячи перелік із 38 праць, серед яких були твори таких авторів, як Є. Бобров, Г. Шпет, М. Єршов, Д. Чижевський, В. Щурат та інші.

Проте І. Мірчук підкреслює, що національно-культурний аспект не є єдиним фактором у створенні філософського знання. Він визнає універсальність філософії, проте вказує на те, що форми вияву філософських роздумів завжди мають національне забарвлення. Історія підтверджує цю тезу: навіть у середньовіччі, коли культура базувалася на латинській мові, загальній релігії та формах схоластики, виникали специфічні риси філософських уявлень. З початком Нового часу ці риси стали ще виразнішими. Видатні мислителі, такі як Ф. Бекон, Р. Декарт, Г. Лейбніц та І. Кант, створювали ідеї, що впливали на духовний розвиток людства, проте спосіб, у який ці ідеї подавалися, чітко відображав характер нації, до якої належали ці мислителі.

Як приклад, І. Мірчук вказує на те, що емпіризм виник в Англії, раціоналізм розвивався переважно в Франції, а ідеалізм мав своїх головних представників у Німеччині. І. Мірчук вважає той факт, що англійська етика тяжіє до утилітаризму, а категоричний імператив І. Канта був продуктом німецького способу мислення, не випадковістю, а явищем, причини якого коріняться у властивостях душі народу.

Досліджуючи питання національної філософії, І. Мірчук робить спробу пошуку її глибинних основ. Він визначає, що будучи глибоко вкоріненою в «специфічних особливостях кожного народу» та в «особливих силах національного духу», національна філософія виконує специфічні функції: «філософія кожного народу має свої окремі завдання» [11, с. 56]. Така позиція І. Мірчука ґрунтується на етнопсихологічному методологічному підході до історико-філософського процесу, який полягає у підкресленні впливу національної ментальності та світогляду на філософську думку народу. Цей вплив може проявлятися у виборі напрямів філософських роздумів, структурі системи філософії тощо, оскільки національні особливості філософських концепцій і вчень зумовлені національним світоглядом і світовідчуттям. Крім того, кожна нація, завдяки своєму попередньому досвіду, досягненням та історичним умовам, формує різні цілі та завдання подальшого розвитку.

І. Мірчук висловлював думку, що можливе існування загальнослов'янського типу філософії, проте залишає це питання відкритим. Він стверджував, що слов'янські народи, хоча мають різні умови існування, все ж мають спільні риси, які впливають на їхню філософію. Проте, говорити про слов'янську філософію як цілісний феномен може бути не дуже обґрунтовано. Аналізуючи загальні тенденції слов'янської філософії, І. Мірчук звертає увагу переважно на українців, росіян та частково на західних слов'ян, і лише частково враховує південних слов'ян, що може призвести до екстраполяції результатів досліджень на всі слов'янські народи.

І. Мірчук прагнув широкого поширення знань про українську державу та її культурні та етноміфологічні орієнтири в інших країнах. Він вважав це своїм життєвим завданням, особливо у контексті зусиль по відновленню української науки та культури після тривалого періоду провінційності,

зумовленого радянським режимом. І. Мірчук намагався вивести українську культуру на міжнародний рівень, виступаючи її послом серед інших націй. Його творчість, яка виходила за межі України і була перекладена німецькою та англійською мовами, відображала цю роль – відігравання ролі посла української культури. Велика заслуга в цьому належить І. Мірчуку, який допоміг іншим країнам розуміти та оцінювати українську культуру, роблячи акцент на її високі цінності та унікальність [14, с. 68].

Щодо української держави, І. Мірчук переконано доводив, що вона завжди мала чітку західну орієнтацію, незважаючи на геополітичне становище. Україна завжди підтримувала органічні зв'язки з культурними центрами Заходу, передаючи їхні ідеї на Схід. Таким чином, Україна відігравала роль посередника між культурами, відчувачи свою приналежність до величної спільноти культур.

Під час оцінки досягнень І. Мірчука в українській культурі та філософії складно виділити конкретні найбільш вагомі досягнення. У кожній сфері його діяльності, чи то організація наукового життя в діаспорі, чи популяризація української культури в Європі, чи створення філософських студій, відзначаються помітні результати.

Однією з актуальних історико-філософських проблем, які І. Мірчук висвітлює у своїх ранніх роботах, є проблема взаємозв'язку між етикою та політикою через культурно-цивілізаційну призму. Аналізуючи різні підходи до цього питання, мислитель наголошує на необхідності того, щоб політичні лідери, як представники влади, брали до уваги моральні цінності суспільства і прагнули до розвитку як власної культурної освіти, так і культурного рівня своїх громадян. Тільки тісний взаємозв'язок між морально-етичними принципами та політичними цілями може забезпечити об'єднання нації на шляху до процвітання [15, с. 554].

Актуальність цієї проблеми для сучасної філософської науки є очевидною, оскільки від падіння морального рівня владних еліт часто починається боротьба за владу між політичними силами, що призводить до серйозної соціально-економічної та духовної кризи та розколу суспільства. Це створює плідний ґрунт для зовнішніх втручань та конфліктів, які можуть мати глобальні наслідки. Наприклад, ситуація на Близькому Сході та в Південно-Східній Азії є наочним прикладом наслідків такої нестабільності.

Україна також зазнає впливу цих процесів через війну на своїй території. Це викликає дестабілізацію в країні та впливає на її міжнародні відносини.

У цьому контексті перед кожною державою, включаючи Україну, стоїть важливе завдання забезпечення мирного та гармонійного існування на основі загальноприйнятих моральних і культурних цінностей. Це необхідно для майбутнього наших нащадків та збереження стабільності і спокою у світі.

Проблема співвідношення політики та етики, яку розробляв І. Мірчук, знайшла відображення у працях сучасних дослідників, таких як О. Бабкіна, Т. Василевська, В. Горбатенко, О. Гук, П. Гусак, В. Корнієнко, М. Ожеван

та інших. Їх аналіз показує важливість відновлення балансу між державою та етикою. Деякі дослідники, такі як М. Ожеван та ін., висувають на передній план питання відродження балансу між державою і громадянським суспільством шляхом підвищення рівня політичної культури, що сприятиме гармонізації моралі та політики.

Крім того, важливою проблемою, розглянутою І. Мірчуком, є проблема п'ятого постулату Евкліда. Його аналіз в історичній ретроспективі та розробка періодизації цієї проблеми внесли вагомий внесок у українську філософію. Філософ прийшов до висновку, що різні варіанти доведення теорії паралельних прямих мають право на існування, оскільки кожен із них містить у собі зерно істини з цього питання [16, с. 122].

На сучасному етапі розвитку української філософської думки, періодизація, розроблена слов'янознавцем, залишається унікальною. Ця область, з історико-філософської точки зору, залишається малодослідженою, тому вона відкрита для подальших досліджень, які спрямовані на уточнення та доповнення інформації, відкритої І. Мірчуком.

Детальний аналіз теорії простору І. Канта дозволив слов'янознавцю поставити під сумнів правильність окремих аспектів цієї теорії та внести до неї деякі зміни. Хоча в цілому він погоджувався з думкою німецького філософа про те, що простір є апіорною формою нашого наочного сприйняття, І. Мірчук вбачав головну помилку І. Канта в тому, що той, прийнявши як форму наочності простір Евкліда, переніс апіорні властивості всіх просторів на геометричні аксіоми Евкліда. Зміни до теорії німецького філософа, запропоновані слов'янознавцем, зводилися до твердження про обмежену апіорність геометричних аксіом Евкліда та акцентування на тому, що геометрична система останнього є найвірогіднішою серед інших, проте все ж однією з багатьох геометричних систем.

Проблема, яку висвітлив мислитель, залишається актуальною на сучасному етапі через відсутність глибоких досліджень цієї теми в українській філософській думці, за винятком оглядових розвідок А. Кадикала та В. Павлова. Перспективним напрямком роботи в цьому напрямку є необхідність перекладу праць зарубіжних філософів, які стосуються трансцендентальної дедукції геометричних категорій І. Канта та трансформації уявлень про простір у його філософії [8, с. 68].

Однією з ключових ідей у творчості мислителя є гіпотеза про існування тісного зв'язку між духовністю окремого народу, його філософськими поглядами та національним світоглядом. Проте І. Мірчук не чітко розмежовує ці поняття, що, на нашу думку, варто було б зробити, щоб показати як схожість, так і відмінності між ними. Це допомогло б краще розуміти проблему взаємовпливу національного світогляду та світосприйняття як складових світогляду українського народу на становлення його філософської думки.

Т. Закиданський розглядає поняття духовності як інтегральну категорію, що виражає різноманітну діяльність людини – теоретико-пізнавальну, художньо-творчу та морально-аксіологічну [7, с. 102]. Він також визначає

національний світогляд як систему принципів, ідеалів, цінностей, яка органічно впливає на дії людини та соціальних груп [7, с. 102]. Крім цього, важливим поняттям у цьому контексті є менталітет, що описується як характеристика специфіки сприйняття світу та його інтерпретації у духовному житті певної групи чи нації [7, с. 103].

Запропоновані визначення цих понять, на нашу думку, найбільш повно відображають їх сутність. Однак на сьогодні не існує однозначного підходу до їх чіткого тлумачення, тому ця проблема залишається відкритою для подальших критичних розвідок. Актуальність взаємозв'язку цих категорій на сучасному етапі розвитку вітчизняної філософської думки зумовлена потребою забезпечення тяглості історико-філософської традиції у різних слов'янських народів, якої дотримувався і сам І. Мірчук. Його роздуми стали основою для подальших філософських дискусій українських вчених, таких як І. Бичко, А. Гук, С. Кримський, І. Лисий, В. Шинкарук та інші. Вони, розглядаючи специфічні особливості українського народу у різних сферах життя, виводять їх з його ментальності та національного характеру. Ідея І. Мірчука про взаємозв'язок між ментальними властивостями народу та філософією знайшла своє відображення у працях сучасних дослідників, що свідчить про складний і суперечливий характер зазначеної проблеми.

Іншою новаторською ідеєю мислителя, що тісно пов'язана з осмисленням українського світогляду, є його розгляд загальнослов'янської філософії. Він стверджував, що загальні закономірності та тенденції розвитку філософської науки, такі як тісний зв'язок філософії з життям, практична спрямованість, відповідність теорії і практики, людиноцентризм, є її джерелом.

Ця гіпотеза Мірчука актуалізує потребу духовного зближення слов'янських народів для гармонізації відносин між ними. Однак варто зауважити, що говорити про єдину слов'янську філософію не зовсім коректно, оскільки схожість деяких тенденцій у філософських теоріях окремих слов'янських народів ще не свідчить про їхню тотожність. Кожен з них має власний набір етнічних особливостей, які значно впливають на його світогляд та традиції.

Ця проблема залишається на початковому етапі розвитку і потребує подальшого глибокого аналізу філософських систем усіх гілок слов'янства, а не лише їх окремих представників, як це робить Мірчук, дотримуючись часткового підходу та вказуючи на південні народи слов'янства: хорватів, сербів, болгар, боснійців та їхні ментальні особливості [2, с. 12].

На прикладі видатних особистостей певної історичної епохи, які виростили з глибин менталітету свого народу (таких як Г. Сковорода, П. Лодій, П. Юркевич, Леся Українка, В. Липинський та ін.), І. Мірчук прагнув розкрити, як саме етнодуховні фактори впливають на світогляд та філософську думку народу, а також на особливості світогляду та філософської концепції окремих мислителів.

Для досягнення цієї мети вчений використовував метод репрезентативних типів, який дозволяв аналізувати основні етнопсихологічні

риси українців на прикладі Г. Сковороди. Порівнюючи його з аналогічним представником російського народу Л. Толстим, Мірчук зміг визначити різноманітні етнопсихологічні особливості росіян, такі як фаталізм, колективізм, утопізм, радикалізм тощо. Такий підхід дозволив показати, як етнодуховність впливає на світогляд як на рівні національної спільноти, так і на рівні окремих філософів. Варто відзначити, що застосування цього методу в науковій практиці на сьогоднішній день дозволяє виявити специфічні особливості національної духовності за допомогою відомих представників певної нації [10].

У подальшому метод активно використовувався у дослідженнях сучасників І. Мірчука, таких як філософи діаспори Я. Александер, В. Стельмах, В. Мазур, Я. Ярема, В. Янів та М. Шлемкевич, які використовували його для характеристики ментально-психологічних рис українців на прикладі відомих представників різних соціальних верств та історичних епох, таких як І. Вишенський, Г. Сковорода, М. Гоголь, І. Франко, Т. Шевченко. У працях Г. Світличної також відзначено спільні риси світогляду Г. Сковороди і Т. Шевченка.

Щодо дослідження творчої спадщини Г. Сковороди, І. Мірчук, на нашу думку, одним із перших проаналізував його творчість в контексті психології, застосувавши метод психоаналізу для тлумачення його сновидінь з метою надання повного психологічного портрета мислителя. Актуальність досліджень вченого в цьому напрямку пояснюється практичним застосуванням методу психоаналізу З. Фрейда, що базується на ідеї витіснення зі свідомого рівня думок, які людина бажає забути. У своїх дослідженнях сновидінь Г. Сковороди, І. Мірчук використовував психоаналіз для розкриття непрямо виражених аспектів його творчості, які виявлялися через сновидіння. За його дослідженнями, у творчості українського мислителя відображалися психологічні аспекти, які отримали подальше висвітлення в роботах інших дослідників, таких як М. Попович, М. Рабжаєва, В. Семенов, Л. Ушкалов, В. Чернишов та інші. Вони розглядали «сон» філософа як містичні переживання, що закріплюються в його підсвідомості.

Цікавими є також роздуми І. Мірчука про іншу видатну особистість кінця XVIII – поч. XIX ст. – П. Лодія. Він першим підкреслив недостовірність та помилковість інформації про науково-педагогічну діяльність професора Львівського університету, яка збереглася в науковій літературі до другої половини XX ст., та виправив ці неточності. Розбіжності у відомостях про життя та творчість карпатського мислителя, а також його перекладацьку діяльність пояснюються насамперед відсутністю загальної філософської традиції серед слов'ян, що обмежує доступність інформації про його творчість.

На основі досліджень І. Мірчука такі сучасні вчені, як Д. Кірик та А. Сініцина, у своїх роботах намагаються проаналізувати творчість П. Лодія з філософської, логічної, правознавчої точок зору, а також дати об'єктивну оцінку його педагогічній та просвітницькій діяльності для внесення його вкладу у історію української філософської думки [13, с. 260].

Заслугою мислителя в контексті дослідження творчої спадщини Лесі Українки, однієї з найвидатніших представниць української літератури кінця XIX – поч. XX ст., є перенесення уваги з її літературної діяльності на етнопсихологічний аспект особистості поетеси, де основним світоглядним елементом є переважання емоційних (чуттєвих) складових над раціональними. Філософ, звертаючись до стійкого характеру «Дочки Прометея», першим розглядав формування міцної особистості в її творчості, детально аналізуючи вплив факторів, які спричинили розвиток «надлюдини» в умовах самоізоляції через відторгнення суспільством.

Важливим є внесок І. Мірчука у вивчення концепції державності В. Липинського. Розглядається маловивчений аспект його поглядів, що стосується ідеї месіанізму українського народу або месіанства української держави у світовій історії. Сутність месіанської ідеї В. Липинського, яку розглядав І. Мірчук, полягає у важливій історичній місії українців як нації. Ця місія включає посередництво між Заходом і Сходом для забезпечення балансу між двома різними соціокультурними спільнотами, а також встановлення гармонійної геополітичної, культурної та духовної взаємодії між слов'янськими народами для збереження їхньої територіальної цілісності, суверенних прав і процвітання на власному шляху розвитку [3, с. 57]. Погляди Мірчука, пов'язані з месіанською ідеєю Липинського, відображені у сучасних дослідженнях М. Гордієнка, П. Кралюка, І. Пасічника, де науковці розглядають у контексті суспільно-політичних поглядів також його уявлення про місце української держави у світовій історії як лідера слов'янських народів [4, с. 56].

Висновки. Проблематика творчого доробку І. Мірчука, пов'язана з впливом духовності на світогляд і філософські досягнення української нації через творчість відомих діячів, залишається актуальною. Враховуючи відсутність глибоких досліджень цього питання, стає нагальним заповнення прогалин у вітчизняній філософській науці загалом і історії філософії зокрема. До того ж, вирішення цих проблем важливе для розуміння відмінних та спільних рис у менталітеті різних слов'янських народів, що допоможе уникнути зовнішньополітичних конфліктів і протиріч між ними.

У науковій діяльності Івана Мірчука відображаються два важливі завдання: перше – розвивати українську філософську культуру, аналізуючи унікальний шлях розвитку філософських ідей в Україні через її історичну та ментальну специфіку; і друге – інформувати західний світ про Україну. Завдяки його дослідженням сучасні українці краще розуміють коріння своєї духовності, позитивні і негативні аспекти власної ментальності, особливості розвитку української філософської думки, а також головне призначення своєї нації.

Список використаних джерел

1. Андрійчук Т. В. Іван Мірчук як дослідник української філософської культури та організатор науки в діаспорі. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія*. 2013. № 2. С. 4–8.
2. Білецька В. Іван Мірчук як історик української філософії: європейський контекст: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.05 / Білецька Вікторія Вікторівна; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2019. 20 с.
3. Білецька В. Ідея слов'янської філософії у теоретичній спадщині І. Мірчука. *East European Science Journal*. 2017. Vol. 4, No. 12 (28). P. 54–58.
4. Білецька В. Цінність історико-філософської спадщини І. Мірчука: академічно-педагогічний аспект. *Філософські обрії*. 2018. Вип. 39. С. 55–65.
5. Гук О. Антропологічні концепції української філософії першої половини ХХ ст. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2008. 164 с.
6. Закидальський Т. Досліди в діаспорі над історією української філософії. *Філософська і соціальна думка*. 1993. № 4. С. 15–18.
7. Закидальський Т., Кирик Д. Про спадщину Івана Мірчука. *Філософська і соціальна думка*. 1993. № 4. С. 101–105.
8. Кульчицький О. Іван Мірчук – дослідник української Духовності. *Хроніка-2000*. 2000. Вип. 37–38. С. 66–71.
9. Мартинчук І., Разумова А. Вітчизняні науковці про характер українців. *Історичні і політологічні дослідження*. 2013. № 2 (52). С. 81–90.
10. Мірчук І. Г. С. Сковорода: замітки до історії української культури. *Хроніка-2000*. 2000. № 39/40. С. 22–29.
11. Мірчук І. Призначення нації. *Основа*. 1993. № 23 (1). С. 55–58.
12. Мірчук І. Світогляд українського народу. *Гене́за*. 1994. № 2. С. 66–71.
13. Стецюк В. Професор д-р І. Мірчук. *Збірник на пошану Івана Мірчука (1891–1961): науковий зб.* Мюнхен: Український Вільний Університет, 1974. Т. 8. С. 255–262.
14. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: Вид-во Орії при УКСП Кобза, 1992. 230 с.
15. Шафовал М. Іван Мірчук як філософ. *Філософські студії*. Мюнхен, 2006. С. 553–565.
16. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. К., 2006. 450 с.

References

1. Andriichuk T. V. Ivan Mirchuk yak doslidnyk ukrainskoi filosofskoi kultury ta orhanizator nauky v diaspori. *Problemy sotsialnoi roboty: filosofiia, psykhohihiia, sotsiolohiia*. 2013. № 2. S. 4–8.
2. Biletska V. Ivan Mirchuk yak istoryk ukrainskoi filosofii: yevropeiskyi kontekst: avtoref. dys. ... kand. filos. nauk: 09.00.05 / Biletska Viktoriia Viktorivna; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2019. 20 s.
3. Biletska V. Ideia slovianskoi filosofii u teoretychnii spadshchyni I. Mirchuka. *East European Science Journal*. 2017. Vol. 4, No. 12 (28). P. 54–58.
4. Biletska V. Tsinnist istoryko-filosofskoi spadshchyny I. Mirchuka: akademichno-pedahohichnyi aspekt. *Filosofski obrii*. 2018. Vyp. 39. S. 55–65.
5. Huk O. Antropolohichni kontseptsii ukrainskoi filosofii pershoi polovyny XX st. Lviv: LRIDU NADU, 2008. 164 s.

6. Zakydalskyi T. Doslidy v diaspori nad istoriieiu vkrainskoi filosofii. *Filosofska i sotsialna dumka*. 1993. № 4. S. 15–18.
7. Zakydalskyi T., Kyryk D. Pro spadshchynu Ivana Mirchuka. *Filosofska i sotsialna dumka*. 1993. № 4. S. 101–105.
8. Kulchytskyi O. Ivan Mirchuk – doslidnyk ukrainskoi Dukhovnosti. *Khronika-2000*. 2000. Vyp. 37–38. S. 66–71.
9. Martynchuk I., Razumova A. Vitchyzniani naukovtsi pro kharakter ukraintsiv. *Istorychni i politolohichni doslidzhennia*. 2013. № 2 (52). S. 81–90.
10. Mirchuk I. H. S. Skovoroda: zamitky do istorii ukrainskoi kultury. *Khronika-2000*. 2000. № 39/40. S. 22–29.
11. Mirchuk I. Pryznachennia natsii. *Osnova*. 1993. № 23 (1). S. 55–58.
12. Mirchuk I. Svitohliad ukrainskoho narodu. *Geneza*. 1994. № 2. S. 66–71.
13. Stetsiuk V. Profesor d-r I. Mirchuk. *Zbirnyk na poshanu Ivana Mirchuka (1891–1961): naukovi zb.* Miunkhen: Ukrainskyi Vilnyi Universytet, 1974. T. 8. S. 255–262.
14. Chyzhevskyi D. Narysy z istorii filosofii na Ukraini. Kyiv: Vyd-vo Orii pry UKSP Kobza, 1992. 230 s.
15. Shafoval M. Ivan Mirchuk yak filosof. *Filosofski studii*. Miunkhen, 2006. S. 553–565.
16. Ianiv V. Narysy do istorii ukrainskoi etnopsykholohii. K., 2006. 450 s.

Albina MYRONENKO

*third-year student of the Faculty of Humanitarian Technologies,
educational program "Political Philosophy",
Cherkasy State Technological University*

IVAN MIRCHUK AND ACQUISITION UKRAINIAN PHILOSOPHICAL CULTURE

The updating of the problems of the work of the outstanding Ukrainian philosopher, emigrant and patriot I. Mirchuk and its reinterpretation contributes to the discovery and new reading of the names of historians, publicists, public figures and writers who have been previously silenced or underestimated in Ukraine, and their introduction to the modern cultural space. The scientist has investigated the peculiarities of the Slavic and, in particular, the Ukrainian worldview and mentality, which determine the specificity of the Ukrainian philosophical culture. His socio-political views and ideas about the place of the Ukrainian state in world history as the leader of the Slavic peoples contribute to the understanding of distinctive and common features in the mentality of various Slavic peoples, which will help to avoid foreign policy conflicts and contradictions between them.

Keywords: *philosophical heritage, national philosophical thought, Slavic philosophy, Ukrainian mentality, national character.*